

**Programmi „Töölesaamist toetatavad hoolekandemeetmed 2007-2009“
p 3.2.2 Füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimeste ja nende perede
nõustamiskeskuste arendamine**

**Maakondliku Teavitamis- ja Nõustamiskeskuse
KONTSEPTSIOON**

1. Taust

Hoolekandeteenuste arendamisel on läbivaks suunaks võetud põhimõte, et abivajajale tuleb osutada vajalikku abi võimalikult elukoha lähedal ja individuaalsest hinnatud vajadusest lähtuvalt. Sellest tulenevalt suureneb kohalike omavalitsuste roll ja vastutus hoolekandeteenuste korraldamisel. Riigi korraldatavateks teenusteks jäävad rehabilitatsiooni-, lastehoiu- ja asenduskodu teenus, samuti psüühiliste erivajadustega inimeste hoolekanne. Lisaks eelpoolnimetatud teenustele on riik seadnud endale ülesandeks pühendada tähelepanu erivajadustega inimeste nõustamisteenuste kvaliteedi kasvule, et suurendada erivajadustega inimeste iseseisvust ja soodustada seeläbi nii nende enda kui nende hooldajate tööleasumist ning paremat toimetulekut.

Erivajadustega inimeste ning nende pereliikmete tööhõivet ning toimetulekut igapäevaeluga saab suurendada läbi kvaliteetse ja kättesaadava nõustamissüsteemi. Hetkel on Eestis nõustamisteenuste osutamine piirkonniti väga ebaühtlane, teenuste mitmekesisus on tagatud vaid suuremates keskustes. Puudus on koolitatud professionaalsest töötajaskonnast. Kogu nõustamisteenuste turg on kujunemisejärgus, erinevad lähenemised kohaliku omavalitsuse tasandil ei toeta kvaliteetse ja tulemusliku teenuse pakkumist. Vajaka on kvaliteetsest nõustamisteenuste süsteemist, samuti meetodilistest materjalidest ja spetsiaalse koolitusega nõustajatest. Puuduvad miinimumstandardid ja kvaliteedinõuded nõustamisteenustele.

Praegune nõustamismudeli struktuur on välja kujunenud mitmetasandilisena. Eristada saab nõustamisteenust osutatavaid organisatsioone ja asutusi nii riiklikus, era- kui ka kolmandas sektoris. Riiklikul tasandil vastutavad nõustamisvaldkonna elluviimise eest eelkõige Haridus- ja Teadusministeerium ning Sotsiaalministeerium ja nende allasutused. Karjäärinõustamise puhul Karjäärinõustamise Teabekeskus, noorteinfo puhul Eesti Noorsootöö Keskus, tööturu info ja nõustamise puhul Tööturuamet jpt. Ettevõtlusalast nõustamist pakuvad Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus ja igas maakonnas paiknevad maakondlikud arenduskeskused. Puudega inimese ja alaealise õigusrikkuja iseseisvat toimetulekut aitab parandada riiklikult korraldatud rehabilitatsiooniteenus.

2. Sihtgruppide vajadused

2.1. Sihtgrupid

Otsene sihtgrupp: füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimesed ja nende pered, prioriteediks on puudega inimesed, sh puudega lapsed ja nende pered.

Puude olemasolu ei kontrollita puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse mõistes, vaid lähtutakse ÜRO Puuetega Inimeste Õiguste konventsioonist, mille kohaselt puue on ajas muutuv mõiste ning puue on vaegustega isikute ning suhtumuslike ja keskkondlike takistuste vastasmõju tagajärg, mis takistab nende isikute täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel. Seega puude olemasolu üle otsustab sihtgrupi liige ise.

Otsesed kasusaajad saavad oma igapäeva toimetuleku raskuseid jagada professionaalsete nõustajate toel, mille tulemusel kliendid taastavad vanu ja omandavad uusi toimetuleku ressursse.

Kaudne sihtgrupp on ühiskonna võrgustik tervikuna – teenusepakkujad, kohalikud omavalitsused jne.

2.2. Vajadused

2008. aasta jaanuari seisuga on Ida-Virumaal 19596 puudega inimest, nendest puudega lapsi 1455. 2007. aastal on kõige rohkem puuetega inimeste toetuse saajaid liigis puudega täiskasvanu toetus, maakondadest kolmandal kohal on Ida-Virumaa. Puudega lapse toetuse saajaid on teisena kõige rohkem Ida-Virumaal. 2008. aasta jaanuari seisuga on Pärnumaal 7865 puudega inimest, nendest puudega lapsi 417.

2005/2006. aastal läbi viidud puuetega inimeste uuringu kohaselt ei ole üle 2/3 puudega inimestest enda hinnangul saanud piisavalt informatsiooni võimalike toetuste ja teenuste kohta, mis neid igapäevaelus toime tulemisel aidata võiksid. Eriti suur probleem on teabe kättesaadavus maal ja väiksemates linnades elavate inimeste jaoks. Samuti hindavad inimesed asjaajamist liiga keerukaks ja aegavõtvaks. Toetuste ja teenuste pakkumine ei arvesta alati puudega inimeste erivajadustega – vajalike teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti tuleb parandada. Samuti on oluline tagada vajaliku informatsiooni jõudmine puudega inimeseni talle sobival kujul. Puudega inimeste informeeritus rehabilitatsiooni, kutseõppe, tööturu- ja sotsiaalteenustest ning –toetustest võiks olla senisest tunduvalt parem.

Puudega inimeste tööga hõivatus on madal, sest nende pääs tööturule on tavainimestega võrreldes raskem. Tööpuudus aga tekitab omakorda ridamisi järgmisi teravaid probleeme, millest peamiseks on vaesus ja sotsiaalne tõrjutus. Üldistades võib tööpuuduse põhjused jaotada majanduslikeks, sotsiaalseteks ja psühholoogilisteks. Tööharjumused on minetatud või puuduvad üldse. Eesti oludes, on puudega inimestel viis korda suurem tõenäosus olla tööta. Sageli pole töörealised puudega inimesed, puuduliku motivatsiooni ning sotsiaalse ja psühholoogilise ettevalmistuse tõttu võimelised tööturule sisenema isegi siis, kui selleks on võimalused.

2004/2005. aastal läbi viidud erivajadustega lastega perede uuringu tulemustest ilmneb, et teenuste kättesaadavust ja teenuste kasutamist hindab positiivselt umbes 1/3 küsitletutest. Kõige kättesaadavamad ja ka enim kasutamist leidnud on perearsti ja eriarsti abi, ülejäänud teenuste osas, sh selliste teenuste osas, mis peaksid lapsele olema tagatud haridusasutuses, anti oluliselt enam mittenõustavaid vastuseid. Enamus erivajadustega õpilaste vanemad peavad paigutama oma lapsi spetsiaalselt nendele loodud õppeasutusesse, kus on tagatud vastavad tingimused. Erivajadustega laste omandatud haridus ei taga neile võimalust võrdsetel alustel jätkata õpinguid.

Probleemse valdkonnana eristus info kättesaadavus. Teenuste, toetuste saamise võimalustest on informeeritud enda hinnangul vähem kui pooled küsitletud peredest. Käesoleva uurimuse tulemustest ilmneb, et paljude teenuste kasutamise osas, toetuste taotlemise puhul võib olla probleemiks ebapiisav info. Järgneva tegevuse käigus võiks uurida erinevate institutsioonide info andmise pädevust (milleks praegu on suutelised), mis suunas tuleb institutsioonide pädevust arendada ja kuidas edastada seda vajaliku sihtgrupini.

Probleemid puudega inimeste seisukohalt:

- Inimesed ei ole pakutavatest teenustest teadlikud ega oska ennetavalt abi otsida. Info vähesus nii teenuste, tööhõive küsimustes kui muudel erivajadustega inimestele olulistel teemadel, näiteks õppimisvõimaluste, koolituste kohta. Probleem on tõsisem suuremates piirkondades, kus teave abivajajast ei jõua sotsiaaltöötajani.
- Inimestel puudub valikuvõimalus kust saada teenuseid, näiteks ei usalda, soovi rääkida oma probleemidest tuttavale kohalikule omavalitsuse sotsiaaltöötajale, kuid teised võimalused üldiselt puuduvad.

- Sotsiaalteenuste, sh nõustamisteenuste osutamine ei ole tihti seotud tööhõive meetmetega ega motiveeri mittetöötavat tööealist inimest tööle asumale. Toetatud töökohti on vähe, valikuvõimalused piiratud. Teatud teenuseid ei osutata piisavalt, näiteks koduteenused jne.
- Liikumispuudega inimestel puudub füüsiline juurdepääs paljudele asutustele, mitmetel puuduvad kohaldatud eluruumid.
- Invatranspordi teenuse kasutamise võimalused on piiratud või puuduvad mõnes omavalitsuses üldse.
- Teenustest vajatakse kõige enam psühholoogilist ja perenõustamist, pahatihti ei peeta psühholoogilist nõustamist vajalikuks või ei ole piirkonnas kättesaadav.
- Juriidiline nõustamine ja võlanõustamine ei ole piisavalt kättesaadavad.
- Puudega inimestel esinevad tõsised probleemid tööle rakendamise, täiendkoolituses ja ühiskondlikus tegevuses osalemisega.
- Erivajadustega laste pered tunnevad puudust täiendavast sotsiaalnõustamisest, perenõustamisest, psühholoogi ja logopeedi teenusest.
- Erivajadustega lastele puudub lastehoiuteenuse võimalus, kuigi riik rahastab.
- Erikoolides saadud haridus ei võimalda puudega lastel saada konkurentsivõimeliseks ega kindlusta iseseisvat toimetulekut tulevikus.
- Erivajadustega lapse pere nõustamisel on vajalik nõustamise võimaldamine ka perekonna teistele liikmetele. Abi vajatakse puudega lapse hooldamise ja vanema töötamise ühendamise võimalikuks muutmisel, elukorralduse lahenduste otsimisel. Praegu puudub pädev ja asjakohane nõustamine puudega inimese hooldajale tema tööle saamiseks, koostöö edendamise Tööturuametiga.
- Vajaka on koolitatud isiklikest abistajatest ja tugiisikutest.
- Rehabilitatsioonivaldkonnas on domineeriv meditsiiniline lähenemine, taastusravi vajadus rahuldamata või kättesaadavus piiratud. Rehabilitatsiooniteenuse asjaajamist peavad paljud puudega inimesed keeruliseks, aeganõudvaks ning seetõttu ei kasutata võimalust saada abi ja teenuseid.

Probleemid teenustepakkujate seisukohalt:

- nõustamisteenused on üle Eesti ebaühtlaselt arenenud, mitmed teenused on tasulised, puudub koolitatud professionaalne töötajaskond;
- teenuste osutamise tase ning kättesaadavus on väga erinev, sõltudes iga kohaliku omavalitsuse suutlikkusest ja prioriteetidest eelarve planeerimisel;
- institutsioonidevaheline koostöö on nõrk ning põhineb paljuski pigem sotsiaalsel suhtel kui formaalsel võrgustikutööl;
- spetsialistide vastutus ja tööjaotus on ebaselge, sh üks spetsialist tegeleb mitme erineva teemaga, eriti probleemiks väiksemates omavalitsustes;
- paljud teenusepakkujatest osutavad teenuseid projektipõhiselt, mis ei anna kindlustunnet teenuste ja organisatsioonide edasiarendamiseks, süsteemse jätkusuutlikkuse tagamiseks;
- puuduvad kvaliteedinõuded teenustele, ühtsed finantseerimisskeemid ja põhimõtted;
- kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajad ei saa keskenduda põhjalikult kliendile, kuhu ukse taga on järjekord, pole võimalust klienti kuhugi edasi saata;
- kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajatel puudub võimalus nõu küsida, kompetents keerulisemate juhtumitega toimetulekuks, näiteks kodude kohandamine, psüühiliste erivajadustega inimeste probleemid, juriidilised juhtumid, täiendkoolitusi nõudvad võlanõustamine, perelepitusteenus jne.
- puudub venekeelne info sotsiaalvaldkonna kohta üldiselt, näiteks Narvas moodustab suure osa sotsiaalnõustamisest tõlketöö (kuidas teenuseid kätte saada, kuhu pöörduda jne).

3. Eesmärgid ja printsiibid

Hoolekandeprogrammi p 3.2.2 üldeesmärk:

suurendada erivajadustega inimeste ja nende pereliikmete tööhõivet ja toimetulekut läbi kvaliteetse ja kättesaadava nõustamissüsteemi.

Hoolekandeprogrammi p 3.2.2 alaeesmärgid:

- arendada füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimestele ja nende peredele suunatud nõustamisteenust;
- 2008-2009. aastatel piloteerida erivajadustega inimeste ja nende perede nõustamiskeskuseid Ida-Virumaal ja Pärnumaal.

Maakondliku Teavitamis- ja Nõustamiskeskuse üldeesmärk:

arendada Ida-Virumaal ja Pärnumaal toimiv maakondlik nõustamisvõrgustik.

Maakondliku Teavitamis- ja Nõustamiskeskuse alaeesmärgid:

- käivitada kahe pilootkeskuse igapäevatöö;
- koondada ja jagada igakülgset teavet abistamiseks erivajadustega inimesi ja neid ümbritsevat võrgustikku;
- pakkuda erivajadustega inimestele ja nende peredele igakülgset nõu ja vajalikke nõustamisteenuseid, et toetada erivajadustega inimeste ning nende perede tööhõive suurendamist ja seeläbi toimetuleku parandamist;
- arendada nõustamisteenuste kvaliteeti ja kättesaadavust;
- arendada koostööd kaasnevate sektoritega, eelkõige rehabilitatsiooni-, hoolekande-, haridus- ja tervishoiuteenuste osutajatega ning teenustepakkujatega, eelkõige kohalike omavalitsustega.

Maakondliku Teavitamis- ja Nõustamiskeskuse tegevuse printsiibid

Maakondlikus Teavitamis- ja Nõustamiskeskuses (edaspidi: Nõustamiskeskus) pakutakse üldist toimetulekualast nõustamisteenust, mis hõlmab endas erinevaid tegevusi ning on suunatud erivajadustega inimeste võimetekohase toimetuleku ja ühiskonda integreerumise toetamisele. Nõustamiskeskuse teenused aitavad suurendada erivajadustega inimeste ja nende pereliikmete suutlikkust paremini konkureerida tööturul. Nõustamiskeskused pakuvad teenuseid, millega aidatakse leida parimaid lahendusi erivajadustega inimeste iseseisvuse suurendamiseks.

Nõustamisteenuste arendamisel ja osutamisel lähtutakse kliendikesksuse printsiibist, kus kesksel kohal on indiviid oma erinevate vajadustega. Pakutavad klienti toetavad abinõud töötatakse välja lähtudes konkreetsest inimesest, st tema vajadustest, võimalustest ja teda ümbritsevast keskkonnast. Nõustamisteenuste käigus toimub kliendi ressursside väljaselgitamine ning juhendamine vajalike sammude astumisel. Nõustamiskeskus on multifunktsionaalne asutus, kus klientide probleemide lahendamine ei toimu kindlasti ainult ühe valdkonna põhiselt. Nõustamiskeskuses osutatavad teenused muudetakse kliendile võimalikult kergesti kättesaadavaks ja kompaktsesks.

Nõustamiskeskuse professionaalsete nõustajate töö tulemusena tõstetakse terves maakonnas teadlikkust erivajadustega inimeste ja nende perede võimalustest igapäevaeluga paremini toime tulla. Nõustamiskeskuse tegevus aitab kaasa erivajadustega inimeste ning nende perekondade sotsiaalsele kaasatusele. Paraneb erivajadustega inimeste ligipääsetavus nõustamisteenustele.

4. Nõustamiskeskuse mudel

4.1. Ülesanded ja teenused

Kirjeldatud teenuseid pakutakse eesti keeles, vastavalt piirkonna vajadustele lisaks teistes keeltes.

Maakondliku Teavitamis- ja Nõustamiskeskuse ülesanded on:

- 4.1.1 Hallata üle-eestilist veebipõhist andmebaasi: infot koguda, teavet süstematiseerida, koordineerida, teha kättesaadavaks kõikidele, hoida kursis kohalikke omavalitsusi jt.
- 4.1.2 Üle-eestilist infot jagada individuaalselt, telefoni ja veebilehe teel:
  - anda teavet: mida ütleb seadus, kus midagi asub olemasoleval nõustamismaastikul (puuetega inimeste organisatsioonid, haridusvaldkond, tööturusüsteem, tervishoid, politsei jne), kelle poole pöörduda, teenused ja toetused, abivahendid jne;
  - anda nõu, selgitada teavet ja aidata otsustada, mida selle teabe põhjal teha;
  - kliendi soovil aidatakse kokku leppida kohtumise aeg teise osapoolega;
  - kui küsijal on vaja enamat, spetsiifilisemat infot, suunatakse edasi.
- 4.1.3 Pakkuda Nõustamiskeskuse ruumides individuaalset, telefoni ja veebilehe teel pidevat sotsiaalnõustamist.
- 4.1.4 Sotsiaalnõustamise käigus koostöös kliendiga selgitatakse välja edasise nõustamise vajadus. Tagada Nõustamiskeskuse ruumides vastavalt otsese sihtgrupi liikme soovile psühholoogiline nõustamine, perenõustamine ja/või võlanõustamine kuni 6 tundi aasta jooksul alates esmapöördumisest, kuid arvestades tegevuste lõpptähtaega (31.12.2009). Sihtgrupi liige võib nõustamisliike ise valida ettenähtud kogumahu ulatuses. Edaspidi p 4.1.3 ja 4.1.4 nimetatud nõustamised – sotsiaalteenused.
- 4.1.5 Kaardistada maakonna teenuste vajadused, täpsemalt kirjeldada teenuseid (sisu, nõuded) ja nõustamisteenuste kvaliteedinõudeid.
- 4.1.6 Koondada ja edastada infot maakonna vajaduste kohta kohalikele omavalitsustele teenuste arendamiseks, olles koostööpartneriks, info koordinaatoriks, sidusorganiks kliendi ja teenustepakkujate vahel.
- 4.1.7 Teha võrgustikutööd kaasnevate sektoritega, eelkõige rehabilitatsiooni-, hoolekande-, haridus- ja tervishoiuteenuste osutajatega.
- 4.1.8 Teavitada, motiveerida sihtgruppe, lõppkasusaajaid, sotsiaalteenuste pakkujaid, kohalikke omavalitsusi jne, et inimesed saaksid teadlikuks oma õigustest ja võimalustest läbi infopäevade, jaotusmaterjalide jne.
- 4.1.9 Arendada edasi oma pakutavaid teenuseid. Parandada teenuste üle-eestilist kättesaadavust, organiseerides võlanõustamise koolitust 160 h tunni ulatuses kõikides Eesti maakondades 15 võlanõustajale.
- 4.1.10 Olla jätkusuutlik oma tegevustes, pakkudes Nõustamiskeskuse mudelit teistele maakondadele. Aidata laiendada nõustamiskeskuste võrgustikku ja teenuste pakkumist üle Eesti, nõustades kohalikke omavalitsusi nõustamiskeskuste käivitamisel.
- 4.1.11 Võimaldada ruumide kasutamist erinevatel puuetega inimeste organisatsioonidel, tugigruppidel jne.

4.2. Üldnõuded Nõustamiskeskuses sotsiaalteenuse osutajale

Üldised nõuded	<p>Sotsiaalteenuseid võivad osutada organisatsioonid, mis on registreeritud äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris.</p> <p>Sotsiaalteenuse osutamine peab olema teenuse osutaja põhikirja- või põhimäärusejärgne tegevus.</p>
Teenuse kvaliteedi tagamine	<p>Sotsiaalteenuse osutaja peab välja töötama ja rakendama abinõude kogumi, mis sisaldab teenuste kvaliteedi edendamise meetmeid, personali- ja koolituspoliitika põhimõtteid, personali supervisiooni üks kord poolaasta jooksul, kaebuste menetlemist ning kontrolli ja siseauditi korraldust.</p> <p>Sotsiaalteenuse osutajal peab olema kinnitatud teenuse osutamise töökord, milles on sätestatud teenuse osutamise töökorralduslikud aspektid.</p>
Nõuded töökorraldusele, koostööle	<p>Teenuse osutamisel lähtutakse teenuse osutaja ja Nõustamiskeskuse vahel sõlmitud lepingust. Sotsiaalnõustamise teenuse osutajaks on Nõustamiskeskus, mis lähtub oma tegevuses keskuse ja Sotsiaalministeeriumi vahel sõlmitud lepingust. Sotsiaalteenuseid pakutakse nii individuaalses vormis, paari- ja perenõustamisena, aga ka grupivormis.</p> <p>Teenuse osutaja teeb koostööd hoolekande-, rehabilitatsiooniteenuse-, haridus- ja tervishoiuteenuste osutajatega, isiku elukohajärgse sotsiaalhoolekande osakonnaga ja sotsiaalse võrgustikuga.</p> <p>Sotsiaalteenuse osutajad koguvad klientidelt nende kirjaliku nõusoleku alusel teenuse osutamiseks vajalikud isiku- ja muud andmed ning fikseerivad need Nõustamiskeskuse poolt kinnitatud kliendi toimiku vormis (vt Lisa).</p>
Nõuded ruumidele	<p>Sotsiaalteenuseid osutatakse Nõustamiskeskuses, asutus ja ruumid peavad olema füüsiliselt juurdepääsetavad erivajadustega isikutele. Sotsiaalteenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama hoolekande- ja tervishoiuasutustele kehtestatud ehitustehnoloogilistele-, tervisekaitse-, ohutus- ning keskkonnanõuetele.</p> <p>Teenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama järgmiste määrustega kehtestatud nõuetele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sotsiaalministri 3. aprilli 2002. a määrus nr 58 «Täiskasvanute hoolekandeametite tervisekaitse nõuded»; 2) majandus- ja kommunikatsiooniministri 28. novembri 2002. a määrus nr 14 «Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes»; 3) Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004. a määrus nr 315 «Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded» <p>Nõustamine toimub tavakeskkonnas. Iga sotsiaalteenust osutav spetsialist vajab ruumi nõustamiseks, mis sobib nii individuaalseks kui paari- ja perenõustamiseks ning mis võimaldab privaatsust (ei ole läbikäidav, asub eemal suurematest müraallikatest). Vajalik ruum grupinõustamise ja meeskonnatöö läbiviimiseks ning abiruumid.</p>
Andmekaitse	<p>Isikuandmete töötlemisel tuleb lähtuda Andmekogude seadusest ja Isikuandmete kaitse seadusest.</p>

<p>Järelevalve</p>	<p>Nõustamiskeskus kontrollib sotsiaalteenuse osutaja tegevust vastavalt sõlmitud lepingu tingimustele.</p> <p>Programmi „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed 2007-2009“ p 3.2.2 „Füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimeste ja nende perede nõustamiskeskuste arendamine“ eelarves selleks ettenähtud vahendite arvelt osaliselt või täielikult finantseeritava teenuse osutamise sisulist ja majanduslikku tegevust kontrollib Sotsiaalministeeriumi hoolekandeosakond.</p> <p>Teenuse osutaja õigused ja kohustused tulenevad teenuse osutamiseks sõlmitud lepingust.</p> <p>Järelevalve osutatavate sotsiaalteenuste kvaliteedi ja nõuetele vastavuse osas korraldatakse järgnevalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sisejärelvalvet teostab teenuse osutaja ise vastavalt oma sisemisele töökorraldusele; • Sotsiaalministeeriumi hoolekandeosakond teostab järelvalvet Nõustamiskeskuse tegevuse üle vähemalt kord kvartalis. <p>2 korda aastas esitab teenuse osutaja eelmise perioodi finantsmajandusliku tegevuse ja sisulise töö aruanded Nõustamiskeskusele vastavalt sõlmitud lepingu tingimustele. Nõustamiskeskus esitab koondaruanded koos seiretabeliga 2 korda aastas (jaanuaris, juunis) Sotsiaalministeeriumile vastavalt sõlmitud lepingu tingimustele. Finantsarveid tasumiseks esitab Nõustamiskeskus Sotsiaalministeeriumile igakuiselt.</p>
<p>Nõuded personalile</p>	<p>Sotsiaalteenuse osutajalt nõutavad erialateadmised: baasteadmised põhilistest sotsiaalsetest probleemidest, üldised teadmised sotsiaalsetest süsteemidest ja ülevaade kogukonna ressursidest, teadmised nõustamisteooriatest, baasteadmised kliendikesksetest suhetest, nõustamistehnikate ja -meetodite valdamine, töökohustustega seonduvate õigusaktide ja dokumentatsiooni tundmine.</p> <p>Sotsiaalteenuse osutajalt nõutavad erialaoskused: kommunikatsioonioskused, interpersonaalsed ja probleemilahendusoskused, intervjuueerimis- ja objektiivse vaatlemise oskused, iseseisva- ja meeskonnatöö oskused.</p> <p>Töö pingelises keskkonnas ja haavatavas olukorras klientidega nõuab lisaks eriteadmistele ja –oskustele head probleemikäsitlemise- ning suhtlemis- ja kuulamisoskust, tolerantsust, empaatiat, tähelepanelikkust, usaldusväärset, pingetaluvust, paindlikkust, kohusetundlikkust, loovust, iseseisvust, otsustusvõimet, koostöö ja motiveerimisvõimet ning eesti keele oskust teenuse osutamiseks vajalikul tasemel.</p> <p>Sotsiaalteenuse osutaja järgib nõustamisprotsessis saladusenõuet, eetilisi põhimõtteid, kompetentsusenõuet (oma teadmiste ja oskuste piiride tunnetamine ja järgmine, teadaolevate ja kontrollitud meetodite kasutamine) ja informeeritud nõusoleku põhimõtte järgimise nõuet (sotsiaalteenuse osutaja informeerib klienti nõustamisprotsessist, veendudes et klient omab arusaamist ning ei ole nõusolekut andes olnud mis tahes surve all).</p>
<p>Teenuse finantseerimise põhimõtted</p>	<p>Teenust osutatakse vastavalt finantsskeemile p 4.6. kas programmi „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed 2007-2009“ p 3.2.2 „Füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimeste ja nende perede nõustamiskeskuste arendamine“ eelarves selleks ettenähtud vahendite arvelt ja mahus või kohaliku omavalitsuse poolt.</p>

4.3. Nõuded Nõustamiskeskuses osutatavatele sotsiaalteenustele

4.3.1 Sotsiaalnõustamine

Teenuse eesmärk	Sotsiaalnõustamise eesmärgiks on teenuse kaudu kliendi ja/või tema pere psühhosotsiaalse ja sotsiaalmajandusliku funktsioneerimise ning toimetuleku soodustamine.
Teenuse osutamise aluseks olevad õigusaktid	Sotsiaalhoolekande seadus 2. jagu p 5.2.1
Teenuse sisu kirjeldus	<p>Sotsiaalnõustamine on isikule või perekonnale suunatud teenus, kelle iseseisev toimetulek argielus on sotsiaalsete, majanduslike või psühholoogiliste tegurite tagajärjel häirunud. Sotsiaalnõustamine on teenus, mille käigus teavitatakse isikut või perekonda tema sotsiaalsetest õigustest, võimalikest sotsiaalsetest teenustest ja toetustest, otsitakse isikuga koostöös lahendusi tema sotsiaalmajandusliku funktsioneerimise ja seega iseseisva toimetulekuvõime parandamiseks.</p> <p>Sotsiaalnõustamist võidakse pakkuda erinevais vormis: individuaalses vormis, paari- ja/või perenõustamisena.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individuaalne sotsiaalnõustamine – seadusandluses, inimeses endas ja tema elukeskkonnas sisalduvate võimaluste esiletoomine koostöös kliendiga tema toimetuleku- ja funktsioneerimisevõime tõstmiseks. • Pere sotsiaalnõustamine – seadusandluses, inimeses endas ja tema elukeskkonnas sisalduvate võimaluste esiletoomine koostöös perega nende toimetuleku- ja funktsioneerimisevõime tõstmiseks. <p>Teenust ei osutata grupis.</p> <p>Teenus koosneb: probleemi(de) väljaselgitamine, probleemi(de) sõnastamine, informeerimine probleemi(de) lahendamise võimalustest, nõustamine, kliendi ressursside väljaselgitamine ja muu toetav tegevus, enesehinnangu parandamine ning selle kaudu toimetuleku parandamine. Sotsiaalnõustamise tegevuste hulka kuulub muuhulgas kliendi/pere motiveerimine, toimetulekuoskuste õpetamine, probleemi lahendamiseks alternatiivide pakkumine ja muu abi kättesaadavuse korraldamine.</p>
Nõuded töökorraldusele, koostööle	<p>Teenuse osutajaks on Nõustamiskeskus, mis lähtub oma tegevuses keskuse ja Sotsiaalministeeriumi vahel sõlmitud lepingust.</p> <p>Teenuse osutaja teeb koostööd hoolekande-, rehabilitatsiooniteenuse-, haridus- ja tervishoiuteenuste osutajatega, isiku elukohajärgse sotsiaalhoolekande osakonnaga ja sotsiaalse võrgustikuga.</p>
Nõuded ruumidele	<p>Teenust osutatakse Nõustamiskeskuses, asutus ja ruumid peavad olema füüsiliselt juurdepääsetavad erivajadustega isikutele. Sotsiaalteenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama hoolekande- ja tervishoiuasutustele kehtestatud ehitustehnilistele-, tervisekaitse-, ohutus- ning keskkonnanõuetele.</p> <p>Teenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama järgmiste määrustega kehtestatud nõuetele:</p> <p>1) sotsiaalministri 3. aprilli 2002. a määrus nr 58 «Täiskasvanute hoolekandeasutuste tervisekaitsenõuded»;</p>

	<p>2) majandus- ja kommunikatsiooniministri 28. novembri 2002. a määrus nr 14 «Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes»;</p> <p>3) Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004. a määrus nr 315 «Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded»</p> <p>Nõustamine toimub tavakeskkonnas. Sotsiaalnõustamist osutav spetsialist vajab ruumi nõustamiseks, mis sobib nii individuaalseks kui paari- ja perenõustamiseks ning mis võimaldab privaatsust (ei ole läbikäidav, asub eemal suurematest müraallikatest). Vajalik ruum grupinõustamise ja meeskonnatöö läbiviimiseks ning abiruumid.</p>
Nõuded personalile	Sotsiaalnõustamise teenust osutab spetsialist, kellel on riiklikult tunnustatud erialane kõrgharidus sotsiaaltöö alal. Soovitavalt omab erialast töökogemust.
Teenuse finantseerimise põhimõtted	Teenust osutatakse vastavalt finants skeemile p 4.6. programmi „Töölesaamist toetatavad hoolekandemeetmed 2007-2009“ p 3.2.2 „Füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimeste ja nende perede nõustamiskeskuste arendamine“ eelarves selleks ettenähtud vahendite arvelt.

4.3.2 Psühholoogiline nõustamine

Teenuse eesmärk	Psühholoogilise nõustamise eesmärgiks on aidata isikul saavutada paremat arusaamist endast, oma võimetest ja situatsioonidest, analüüsida ja lahendusi otsida isiku nendele kriisidele ja probleemidele, mis takistavad tal toimetulekut igapäevaeluga; samuti edendada inimese iseseisvust, toetudes tema isiklikele ressurssidele ja kompetentsidele.
Teenuse sisu kirjeldus	<p>Psühholoogiline nõustamine on teenus, mille toel tõuseb kliendi toimetuleku- ja kohanemisevõime väärtushinnangute ja enesehinnangu korrigeerimise, mõtte ja käitumismustrite muutmise ning suhtlemisoskuste täiendamise abil. Psühholoogiline nõustamine aitab parandada inimeste heaolu, leevendada pingeid, lahendada kriise ja probleeme, konflikte inimeste ja gruppide vahel; samuti edendada inimese iseseisvust probleemide lahendamisel.</p> <p>Psühholoogilist nõustamist võidakse pakkuda erinevates vormides: individuaalses vormis, paari- ja/või perenõustamisena, aga ka grupivormis. Nõustamisprotsess hõlmab järgmisi osi: esmakohtumine ja koostöölepingu sõlmimine, nõustamissuhte arendamine, probleemi uurimine, selgitamine ja sõnastamine, eesmärkide seadmine, lahendusviiside genereerimine või sekkumise kasutamine, tulemuste reflekteerimine ja kokkuvõtte tegemine. Teenus koosneb: probleemide ennetamine, hindamine, vastavate sekkumiste läbiviimine (nõustamine ja konsulteerimine), informatsiooni jagamine, teadmiste ja oskuste õpetamine, konsulteerimine, mitmesuguste nõustamistehnikate ja -võtete kasutamine, emotsionaalne toetamine.</p>
Nõuded töökorraldusele, koostööle	<p>Teenuse osutamisel lähtutakse teenuse osutaja ja Nõustamiskeskuse vahel sõlmitud lepingust.</p> <p>Teenuse osutaja teeb vajadusel koostööd hoolekande-, rehabilitatsiooniteenuse-, haridus- ja tervishoiuteenuste osutajatega, isiku elukohajärgse sotsiaalhoolekande osakonnaga ja sotsiaalse võrgustikuga.</p>

Nõuded ruumidele	<p>Teenust osutatakse Nõustamiskeskuses, asutus ja ruumid peavad olema füüsiliselt juurdepääsetavad erivajadustega isikutele. Sotsiaalteenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama hoolekande- ja tervishoiuasutustele kehtestatud ehitustehnilistele-, tervisekaitse-, ohutus- ning keskkonnanõuetele.</p> <p>Teenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama järgmiste määrustega kehtestatud nõuetele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sotsiaalministri 3. aprilli 2002. a määrus nr 58 «Täiskasvanute hoolekandeaasutuste tervisekaitsenõuded»; 2) majandus- ja kommunikatsiooniministri 28. novembri 2002. a määrus nr 14 «Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes»; 3) Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004. a määrus nr 315 «Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded» <p>Nõustamine toimub tavakeskkonnas. Psühholoogilist nõustamist osutav spetsialist vajab ruumi nõustamiseks, mis sobib nii individuaalseks kui paari- ja perenõustamiseks ning mis võimaldab privaatsust (ei ole läbikäidav, asub eemal suurematest müraallikatest). Vajalik ruum grupinõustamise ja meeskonnatöö läbiviimiseks ning abiruumid.</p>
Nõuded personalile	Psühholoogilise nõustamise teenust osutab spetsialist, kellel on riiklikult tunnustatud erialane kõrgharidus psühholoogia alal või riiklikult tunnustatud kõrgharidus lähedasel alal koos psühholoogiaalaste täiendkoolitustega.
Teenuse finantseerimise põhimõtted	Vastavalt otsese sihtgrupi liikme soovile esmane psühholoogiline nõustamine, perenõustamine ja/või võlanõustamine kuni 6 tundi aasta jooksul alates esmapöördumisest, osutatakse finants skeemile p 4.6. programmi „Töölesaamist toetatavad hoolekandemeetmed 2007-2009“ p 3.2.2 „Füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimeste ja nende perede nõustamiskeskuste arendamine“ eelarves selleks ettenähtud vahendite arvelt. Sihtgrupi liige võib nõustamisliike ise valida ettenähtud kogumahu ulatuses. Täiendaval teenuse vajadusel finantseerimine kokkuleppeliselt kohaliku omavalitsuse või inimese poolt.

4.3.3 Perenõustamine

Teenuse eesmärk	Perenõustamise eesmärgiks on tõsta pereliikmete toimetulekuvõimet ühiselt probleeme lahendada.
Teenuse sisu kirjeldus	<p>Perenõustamine on nõustamine, juhendamine ning psühhoterapeutiline abi inimsuhete, pereelu ning laste kasvatuses seotud küsimustes. Perenõustamine on konkreetse pere abistamine suhetest tingitud toimetulekuprobleemide ennetamiseks ja lahendamiseks, psühholoog-nõustaja tegeleb vajadusel individuaalselt või koos, kaasates lapsevanemaid kui ka lapsi, kusjuures kasutatakse erinevaid teraapiad, lepitamist jmt meetodeid.</p> <p>Teenuse koosneb: nõustamine, probleemi sõnastamine ja lahendusteele suunamine, pere ressurside leidmine, sotsiaalse võrgustiku kujundamine, enesekindluse ja sotsiaalsete oskuste taseme tõstmine; pereelu ning laste kasvatuses seotud küsimustes juhendamine ja nõustamine (laste kasvatamiseks ja hooldamiseks vajalikud tingimused, hügieeni-, toitlustamise-, eelarveküsimused vmt).</p>

<p>Nõuded töökorraldusele, koostööle</p>	<p>Teenuse osutamisel lähtutakse teenuse osutaja ja Nõustamiskeskuse vahel sõlmitud lepingust.</p> <p>Teenuse osutaja teeb vajadusel koostööd hoolekande-, rehabilitatsiooniteenuse-, haridus- ja tervishoiuteenuste osutajatega, isiku elukohajärgse sotsiaalhoolekande osakonnaga ja sotsiaalse võrgustikuga.</p>
<p>Nõuded ruumidele</p>	<p>Teenust osutatakse Nõustamiskeskuses, asutus ja ruumid peavad olema füüsiliselt juurdepääsetavad erivajadustega isikutele. Sotsiaalteenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama hoolekande- ja tervishoiuasutustele kehtestatud ehitustehnilistele-, tervisekaitse-, ohutus- ning keskkonnanõuetele.</p> <p>Teenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama järgmiste määrustega kehtestatud nõuetele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sotsiaalministri 3. aprilli 2002. a määrus nr 58 «Täiskasvanute hoolekandetasutuste tervisekaitsenõuded»; 2) majandus- ja kommunikatsiooniministri 28. novembri 2002. a määrus nr 14 «Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes»; 3) Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004. a määrus nr 315 «Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded» <p>Nõustamine toimub tavakeskkonnas. Perenõustamist osutav spetsialist vajab ruumi nõustamiseks, mis sobib nii individuaalseks kui paari- ja perenõustamiseks ning mis võimaldab privaatsust (ei ole läbikäidav, asub eemal suurematest müraallikatest). Vajalik ruum grupinõustamise ja meeskonnatöö läbiviimiseks ning abiruumid.</p>
<p>Nõuded personalile</p>	<p>Perenõustamise teenust osutab spetsialist, kellel on riiklikult tunnustatud erialane kõrgharidus psühholoogia või lähedasel alal ning on spetsialiseerunud perenõustamisele, läbinud vastavad täiendkoolitused.</p>
<p>Teenuse finantseerimise põhimõtted</p>	<p>Vastavalt otsese sihtgrupi liikme soovile esmane psühholoogiline nõustamine, perenõustamine ja/või võlanõustamine kuni 6 tundi aasta jooksul alates esmapöördumisest, osutatakse finantsskeemile p 4.6. programmi „Töölesaamist toetatavad hoolekandemeetmed 2007-2009“ p 3.2.2 „Füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimeste ja nende perede nõustamiskeskuste arendamine“ eelarves selleks ettenähtud vahendite arvelt. Sihtgrupi liige võib nõustamisliike ise valida ettenähtud kogumahu ulatuses. Täiendaval teenuse vajadusel finantseerimine kokkuleppeliselt kohaliku omavalitsuse või inimese poolt.</p>

4.3.4 Võlanõustamine

Teenuse eesmärk	Võlanõustamise eesmärgiks on isiku või perekonna abistamine ülemäärase võlgnevuse korral isiku iseseisvaks toimetulekuks talutavaks muutmisel või võlgnevuse likvideerimisel; samuti isiku toimetulekuvõime tugevdamise kaudu uute võlgade ning muude võlaprobleemidega seonduvate probleemide lahendamine koostöös teiste organisatsioonidega.
Teenuse osutamise aluseks olevad õigusaktid	Sotsiaalhoolekande seadus 2. jagu p 5.2.2
Teenuse sisu kirjeldus	<p>Võlanõustamine on majanduslik-juriidilise iseloomuga sotsiaalteenus, mille all mõistetakse erinevaid tegevusi/toiminguid võlgniku abistamiseks ülemäärase võlgnevuse korral. Ülemäärane võlgnevus on olukord, kus võlgnikule on esitatud võlanõue, kuid ta ei suuda seda tasuda täies mahus ning ettenähtud tähtajaks. Ülemäärase võlgnevuse määratlemisel tuleb lähtuda konkreetsest isikust ning tema probleemidest. Võlanõustamisteenusele määratakse vajadusel lisaks teisi toetavaid teenuseid.</p> <p>Võlanõustamises rakendatakse kliendi-, mitte probleemikeskset nõustamist. Sisaldab finants-juriidilist, psühhosotsiaalset, elulis-praktilist ja pedagoogilis-preventiivset nõustamist. Võlanõustamises on vaatluse all kliendi isiklik ja perekondlik, tööalane ja võlasituatsioon.</p> <p>Teenuse koosseis: probleemi kirjeldus, võlgadesse sattumise põhjuste väljaselgitamine, eesmärgi seadmine, elatise kindlustamine, võlanõuete kontroll, võlgniku kaitse, sissetuleku- ja majapidamishooldamine, psühhosotsiaalne nõustamine, juhendamine, võlgniku eneseabipotentsiaali kindlaks tegemine ja olemasolevate ressursside aktiveerimine, võlgade reguleerimine, abi maksegraafiku koostamisel ja täitmisel, vahendamise võlgniku ja tema võlausaldaja vahel, võlgadest vabanemine, järelabi, uute võlgade teket vältivate tegevusstrateegiatega väljatöötamine, preventiivne nõustamine.</p>
Nõuded töökorraldusele, koostööle	<p>Teenuse osutamisel lähtutakse teenuse osutaja ja Nõustamiskeskuse vahel sõlmitud lepingust.</p> <p>Teenuse osutaja teeb koostööd hoolekande-, rehabilitatsiooniteenuse-, haridus- ja tervishoiuteenuste osutajatega, isiku elukohajärgse sotsiaalhoolekande osakonnaga ja sotsiaalse võrgustikuga.</p>
Nõuded ruumidele	<p>Teenust osutatakse Nõustamiskeskuses, asutus ja ruumid peavad olema füüsiliselt juurdepääsetavad erivajadustega isikutele. Sotsiaalteenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama hoolekande- ja tervishoiuasutustele kehtestatud ehitustehnilistele-, tervisekaitse-, ohutus- ning keskkonnanõuetele.</p> <p>Teenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama järgmiste määrustega kehtestatud nõuetele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sotsiaalministri 3. aprilli 2002. a määrus nr 58 «Täiskasvanute hoolekandetasutuste tervisekaitsenõuded»; 2) majandus- ja kommunikatsiooniministri 28. novembri 2002. a määrus nr 14 «Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes»; 3) Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004. a määrus nr 315 «Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded»

	Nõustamine toimub tavakeskkonnas. Võlanõustamist osutav spetsialist vajab ruumi nõustamiseks, mis sobib nii individuaalseks kui paari- ja perenõustamiseks ning mis võimaldab privaatsust (ei ole läbikäidav, asub eemal suurematest müraallikatest). Vajalik ruum grupinõustamise ja meeskonnatöö läbiviimiseks ning abiruumid.
Nõuded personalile	Võlanõustaja on füüsiline isik, kes nõustab isikut või perekonda võlanõustamisteenuse osutamise käigus. Võlanõustajal on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sotsiaalpedagoogikas ning kellele on kutseeaduse alusel välja antud võlanõustaja kutsetunnistus.
Teenuse finantseerimise põhimõtted	Vastavalt otsese sihtgrupi liikme soovile esmane psühholoogiline nõustamine, perenõustamine ja/või võlanõustamine kuni 6 tundi aasta jooksul alates esmapöördumisest, osutatakse finantsskeemile p 4.6. programmi „Töölesaamist toetatavad hoolekandemeetmed 2007-2009“ p 3.2.2 „Füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimeste ja nende perede nõustamiskeskuste arendamine“ eelarves selleks ettenähtud vahendite arvelt. Sihtgrupi liige võib nõustamisliike ise valida ettenähtud kogumahu ulatuses. Täiendaval teenuse vajadusel finantseerimine kokkuleppeliselt kohaliku omavalitsuse või inimese poolt.

4.4. Personal

Nõustamiskeskuse personal on:

- piirkondlik projektijuht/ keskuse juhataja;
- kaks kuni kolm sotsiaalnõustajat, vastavalt piirkonna vajadustele.

Sotsiaalteenuse osutajatega sõlmitud lepingute alusel tagada psühholoogilise nõustamise, perenõustamise ja võlanõustamise teenuse osutamine Nõustamiskeskuse ruumides graafiku alusel, avalikustatud vastuvõtuaegadel vähemalt 2 korda kuus (iga spetsialist 1 vastuvõtt 4 h). Tundide arvu suurendada kuude lõikes vastavalt vajadusele.

Koostöö teiste asutustega, näiteks kord kuus võimaldada Nõustamiskeskuse ruumides Tööturuameti, Karjäärinõustamiskeskuse vm asutuse spetsialisti vastuvõtt.

Teenuse osutajaga sõlmitud lepingu alusel tagada raamatupidamis- ja koristamisteenus.

Vabatahtlikke võib kaasata – vajadusel töötatakse täpsemad juhendid kontseptsioonis välja 2009. aastal.

4.5. Ruumitingimused

Sotsiaalteenuseid osutatakse Nõustamiskeskuses, asutus ja ruumid peavad olema füüsiliselt juurdepääsetavad erivajadustega isikutele. Sotsiaalteenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama hoolekande- ja tervishoiuasutustele kehtestatud ehitustehnilistele-, tervisekaitse-, ohutus- ning keskkonnanõuetele.

Teenuse osutamiseks kasutatavad ruumid peavad vastama järgmiste määrustega kehtestatud nõuetele:

1) sotsiaalministri 3. aprilli 2002. a määrus nr 58 «Täiskasvanute hoolekandeaasutuste tervisekaitsenõuded»;

2) majandus- ja kommunikatsiooniministri 28. novembri 2002. a määrus nr 14 «Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes»;

3) Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004. a määrus nr 315 «Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded»

Iga sotsiaalteenust osutav spetsialist vajab ruumi nõustamiseks, mis sobib nii individuaalseks kui paari- ja perenõustamiseks ning mis võimaldab privaatsust (ei ole läbikäidav, asub eemal suurematest müraallikatest). Nõustamine toimub tavakeskkonnas.

Nõustamiskeskuse ruumid on:

- piirkondliku projektijuhi/ keskuse juhataja kabinet;
- 2-3 nõustajate ruumid, vastavalt piirkonna vajadustele;
- grupinõustamise ja meeskonnatöö ruum;
- abiruumid: tualetid, invatualett;
- klientide ooteruum.

4.6. Finantseerimine

2008-2009. aastatel

Programmi „Töölesaamist toetatavad hoolekandemeetmed 2007-2009“ p 3.2.2 „Füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimeste ja nende perede nõustamiskeskuste arendamine“ eelarves selleks ettenähtud vahendite arvelt:

- nõustamiskeskuse ruumide ülalpidamiseksulud (töökohtade loomine, üürikulu, sideteenused, kontoritarbed);
- administreerimiskulud (koolitus-, transpordi-, teavitamiskulud);
- raamatupidamis-, koristamiskulud;
- nõustamiskeskuse töötajate palgafond – piirkondliku projektijuhi/ keskuse juhataja, 2-3 sotsiaalnõustajate töötasu, personali isikliku transpordi kompenseerimise kulu;
- vastavalt otsese sihtgrupi liikme soovile esmane psühholoogiline nõustamine, perenõustamine ja/või võlanõustamine kuni 6 tundi aasta jooksul alates esmapöördumisest, kuid arvestades tegevuste lõpptähtaega (31.12.2009). Sihtgrupi liige võib nõustamisliike ise valida ettenähtud kogumahu ulatuses.

Teenuse jätkuval vajadusel finantseerimine tasutakse psühholoogilise nõustamise, perenõustamise, võlanõustamise eest kokkuleppeliselt kohaliku omavalitsuse või inimese poolt Nõustamiskeskuses kehtestatud tunnihinnaga 350 krooni, arve alusel. Tunnihinna täpsemad kulukomponendid kehtestab Nõustamiskeskus.

Nõustamisteenuse tunnihinna arvutamisel on võetud aluseks rehabilitatsiooniteenuse ja Eesti keskmised nõustamisteenuse hinnad.

Alates 2010. aastast

Soovitavalt toimub rahastamine teenusepõhiselt kahasse riigi eelarvest ja kohalike omavalitsuste ja/või omavalitsusliitude eelarvest. Vajadusel töötatakse teenustele kulukomponentide põhised hinnad kontseptsioonis 2009. aastal.

Lisavõimalusena võib taotleda Nõustamiskeskuse rahastamist jätkuprojektina Euroopa Sotsiaalfondist ja/või esitada projektitaotlus rahastamiseks Hasartmängumaksu Nõukogule.

4.7. Koostajad ja kasutatud kirjandus

Kontseptsioonis on kasutatud alljärgnevat kirjandust:

Sotsiaalministeeriumi programm „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed 2007-2009”;
Sotsiaalministeeriumi 2005/2006. aasta „Puuetega inimeste toimetulek ja vajadused” uuring;
Eesti Puuetega Inimeste Koja 2004/2005. aasta „Erivajadustega lastega pered” uuring;
Tallinna Linnavalitsuse korraldus 31. jaanuar 2007 nr 161-k „Sotsiaalteenuste nõuete kinnitamine”;
kontseptsiooni koostamisel osalenud töögrupi sisendid.

Kontseptsiooni koostamiseks moodustatud töögrupis osalejad:

Ingrid Joosep Sotsiaalministeeriumi projektijuht,

Aika Kaukver Pärnu Linnavalitsuse sotsiaalosakonna peaspetsialist,
Helve Luik Puuetega Inimeste Koja juhatuse esimees,
Merike Peri Ida-Viru Maavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakonna juhataja,
Milvi Sepp Puhja Vallavalitsuse sotsiaalnõunik

Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna töötajad:

Marek Atonen, Marge Green, Monika Haukanõmm, Sirlis-Sõmer Kull, Piret Loorand, Elmet Puhm, Kersti Puhm, Marina Runno, Anne Rähn, Terry Tigane

20.06.2008

4.8. Kontseptsiooni kinnitus

Programmi „Töölesaamist toetatavad hoolekandemeetmed 2007-2009“
p 3.2.2 Füüsiliste, vaimsete või sotsiaalsete erivajadustega inimeste ja nende perede nõustamiskeskuste arendamine „Maakondliku teavitamis- ja nõustamiskeskuse kontseptsioon” on kinnitatud erivajadustega inimeste nõustamiskeskuste arendamise töögrupi koosolekul Sotsiaalministeeriumis, 20. juunil 2008.

Osalejad:

Riho Rahuoja, Ingrid Joosep, Terry Ney, Marina Runno, Sirlis Sõmer-Kull, Anniki Tikerpuu

Kontseptsiooni ega ühtegi selle osa ei tohi kopeerida ega kasutada ilma kontseptsiooni koostanud töögrupi loata. Käesolevat kontseptsiooni võib muuta üksnes kontseptsiooni koostanud töögrupp vastavalt vajadustele.

Lisa

(vajadusel viiakse kontseptsioonis täpsesse vastesse Euroopa Sotsiaalfondi aruannetega)

KLIENDI TOIMIK**I Toimiku andmed ja kliendi nõusolek**

Toimiku number	
Toimiku täitmise alustamise kuupäev	
Täitja ees- ja perekonnanimi, kontaktandmed	

Nõusolek isikuandmete töötlemiseks

Mulle on selgitatud minu isikuandmete töötlemisega seonduvat, sealhulgas milliseid minu isikuandmeid võidakse töödelda, isikuandmete töötlemise eesmärki, andmete edastamist veebikeskkonnas, isikuandmete töötleja andmeid ning andmesubjekti seadusest tulenevaid õigusi seoses isikuandmete töötlemisega.

Annan oma nõusoleku:

- isikuandmete töötlemiseks, sh delikaatsete isikuandmete töötlemiseks;
- töötlemise edasiandmiseks kolmandatele isikutele, kui see on vajalik minule abi andmiseks.

Nõusolek on antud vabatahtlikult.

Kuupäev	
---------	--

Isiku nimi/piiratud teovõimega isiku puhul seadusliku esindaja nimi		Allkiri	
Plaani täitja nimi		Allkiri	

II Kliendi isiklikud andmed

Kliendi ees- ja perekonnanimi	
Isikukood	
Sünnikuupäev, vanus	
Sugu	☐ naine ☐ mees
Elukoht	
Maakond	☐ Harjumaa ☐ Hiiumaa ☐ Ida-Virumaa ☐ Jõgevamaa ☐ Järvamaa ☐ Läänemaa ☐ Lääne-Virumaa

	☐ Põlvamaa ☐ Pärnumaa ☐ Raplamaa ☐ Saaremaa ☐ Tartumaa ☐ Valgamaa ☐ Viljandimaa ☐ Võrumaa
Elukoha piirkond	☐ linn ☐ maa
Telefon	
E-post	
Haridus	☐ alg- ja põhiharidus ☐ pärast põhiharidust kesk- või kutseharidus ☐ pärast keskharidust kutseharidus ☐ kõrgharidus
Perekonnaseis	☐ vallaline ☐ abielus ☐ vabaabielus ☐ lahutatud ☐ lesk
Leibkonna liikmete arv ___	neist täiskasvanuid ___ lapsi ___ eakaid ___ puudega inimesi ___
Emakeel märkida ristida, suhtluskeel märkida sulgudesse	☐ eesti (...) ☐ vene (...) ☐ muu (täpsustada)
Sünnikoht märkida ristida, kodakondsus märkida sulgudesse	☐ Eesti (...) ☐ muu (täpsustada)
Sotsiaalne staatus Pikaajaline töötu on töötu, kes ei ole olnud hõivatud tööga või tööga võrdsustatud tegevusega vähemalt 12 kuud. 16–24 aastane noor on pikaajaline töötu, kui ta ei ole olnud hõivatud tööga või tööga võrdsustatud tegevusega vähemalt 6 kuud (Tööturuteenuste ja -toetuste seadus § 10 lg 5 p 7) Mitteaktiivsed on isikud, kes ei tööta ega otsi aktiivselt tööd (sh õpilased, pensionärid, lapsepuhkusel viibivad emad, heitunud, puuetega inimesed ja muudel põhjustel mitteaktiivsed isikud)	☐ töötaja ☐ FIE ☐ töötu ☐ pikaajaline töötu ☐ mitteaktiivne
Puude olemasolul selle liik	☐ psüühikahäire (v.a. vaimupuue) ☐ vaimupuue ☐ keele- ja kõnepuue ☐ kuulmispuue ☐ nägemispuue ☐ liikumispuue ☐ liitpuue ☐ muu

III Tegevuskava

Peamised probleemid (kirjeldus, tähtsus, kestus)	
Eesmärk	
Ressursid (isiklikud, majanduslikud jne)	
Takistavad tegurid (isiklikud, majanduslikud jne)	

Kuupäev	Tegevused ja teenused, kordade arv	Teenuse/ tegevuse osutaja	Tulemused, kokkulepped, soovitud edasiseks
	___ sotsiaalnõustamine ___ võlanõustamine ___ psühholoogiline nõustamine ___ perenõustamine ___ muud teenused (kui on määratud teisi nõustamisteenuseid, siis märkida liik ja määratud maht)		

Rakendunud	☐ jah ☐ ei
Lisamärkused, kommentaarid	

Rakendumise toetamine (läbi milliste tegevuste konkurentsivõime suurenes tööturul, hoolduskoormus vähenes, töö säilis jne, nt suunamine TTA jne)	
Lisamärkused, kommentaarid	

IV Kliendi kaebused

Kuupäev	Sisu	Tulemused, kokkulepped

V Kliendi ettepanekud teenuste osas

Kuupäev	Sisu